

מיוח צעצוע

כבר במאה שעברה, קבע ההיסטוריון האמריקני אלפרד תייר מהן¹ כי עוצמת מדינה נמדדת לפי חוסנה הכלכלי ולפי יכולת/גודל הצי שלה ... פגיעה בסחר האויב ניתנת למימוש בשליטה אסטרטגית באמצעות צי חזק ... השליטה האסטרטגית מתאפשרת מתהליך ריכוז הכוח.

מה היה מהן אומר היום לגבי היכולת לרכז כוח? השינוי באסטרטגיה הימית היום, יחסית לעבר, מתבטא, בעיקר, ברדיוס הפעולה הגדול ובממדים החדשים של האמצעים. לפיכך, להערכתך, גישתו לריכוז הכוח היום משמעותה תהיה שילוב הכוח ותיאומו במרוכז – לא דווקא פיסית, אלא, שליטה ותיאום כוחות על פני מרחבים. על מנת להשיג יכולת זו, נדרשים פתרונות טכנולוגיים חדשים באמצעות מערכות למודיעין, לשליטה ולבקרה (מערכות משר"ב).

מערכות מסורתיות לשליטה ולבקרה ממכנות תהליכי דיווח, ריכוז נתונים, הוראות ומשובי ביצוע. מיכון כזה מתבטא, בעיקר, ביכולת לרשום ולהציג במשולב לבסיסי נתונים. במערכות הללו ניתנת תמיכה בתהליך הערכת המצב של המפקד בהתבסס על רמת המקור הבודד, או על חיתוך (קורלציה) רב-חישני, המבוסס על אלגוריתמיקה קינמטית בלבד (קרי, חישוביות, המבוססת על נתוני תנועה ועל גיאומטריה). בכל מקרה גם במערכות מורכבות, המאפשרות שיוך ממספר מקורות, המקורות הם תמיד "אלקטרוניים" (רגשים מסוגים שונים). לפיכך, רוב המערכות מתמקדות יותר בתצוגות ובחתכים ופחות בביצוע שיוך ואיחוד מידע עם המטרות, בהערכות מידע ובבניית תמונה טקטית מלאה. במציאות, בתסריטי קרב משתמש מפקד ביותר מאשר מידע "אלקטרוני" על מנת לקיים את הערכות המצב שלו. לפיכך, להערכתך, מערכות לשליטה ולבקרה (התומכות במפקד לאורך כל תהליך בניית התמונה) יכולות – וצריכות – לתמוך ביותר מאשר (עוד) תוכנה לניהול המידע ולהצגתו. ראוי, שהן יאפשרו מיכון של תהליכי הערכות המצב, ולרבות הצעת פתרונות, הערכות והמלצות למפקד, כדרישתו. הדגש צריך להיות לא ריכוז המידע, אלא הבנת המידע – כיצד לסננו ומה לעשות אתו?

כדי לאפשר את מימוש התהליכים הללו, נדרשות המערכות להכיל בסיסים של ידע ספרייתי ושל ידע התנהגותי, המאגדים בחובם את הניסיון המבצעי המצטבר של דרגי הפיקוד. כך, העומס כתוצאה מהטיפול ב"רבדים הנמוכים", מוסר מהמפקד, והוא יכול לגשת לידע ולניסיון רב-השנים של המפקדים לפניו, ולהשתמש בהם; והוא יכול לעסוק בבעיות ה"אמיתיות" של הערכות המצב ב"רבדים היותר גבוהים" (דילמות ...). בשילוב כזה אין "אבדן זיכרון", "לחץ קרב", או "מתח קרב", וגם מתאפשרת תמיכה בביצוע הערכת מצב נכונה ומהירה יותר ברמת החלטות ברובד גבוה יותר.²

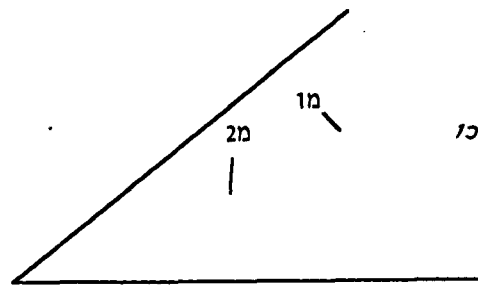
מה סוגי בסיסי הידע, הנדרשים לתמיכה בתהליכי הערכת המצב?

אליה ש"י

- בדוגמה, המפורטת להלן. לו יצוין, כי מדובר בדוגמה לצורכי הדגמה בלבד – המציאות של זירת הלחימה מורכבת הרבה יותר. הדוגמה מתייחסת לזירה הימית, אך ניתן לאמץ את הגישה בכל זירה, תוך התחשבות במאפייניה.
- נניח, כי בזמן T נתון, ספינתנו מקבלת מידע – נוסף למידע ממקורות הספינה – לגבי אירועים בזירה. נניח, כי בזמן הראשוני המידע ** הזמין הוא:
- 1: מטרה מ2 התגלתה במל"ם אווירי
2: מ1 נעה לדרום-מזרח במהירות של 15 קשר, שנמדדה משך 60 דקות
3: מ2 התגלתה במל"ם אווירי
4: מ2 נעה דרומה במהירות 25 קשר, שנמדדה משך 60 דקות
5: זיהוי חתימת מל"ם מסוג X בכיוון כללי כו
6: מ1 רמז הן המטרות היחידות, הנמצאות בהתאמה לכו
- שאלה: מי פולט את חתימת המל"ם מסוג X?
על בסיס הנתונים ה"אלקטרוניים", ע1-6, ההערכה*** הטובה ביותר האפשרית היא:
- ה1: מ1, או מ2, הן בסבירות דומה לפלוט את חתימת המל"ם
המפקד ב"שטח" היה משתמש בידע**** נוסף:
- 1: למל"ם של אניות סוחר עוצמה נמוכה יותר; ולכן, הוא מתגלה בטווחים קצרים
2: מל"ם מסוג X הוא מל"ם צבאי
3: בזירה המסוימת רק ספינות סוחר מסוג S נושאות מל"ם מסוג X
4: ספינות סוחר משייטות בדרך כלל במהירות, הקטנה מ-25 קשר
5: ספינות סוחר מסוג S יכולות לשייט במהירות של עד 35 קשר
- על בסיס הידע הזה, יגיע המפקד להערכות יותר מוצלחות:
- ה2: מ2 פולטת את החתימה X בסבירות יותר גבוהה

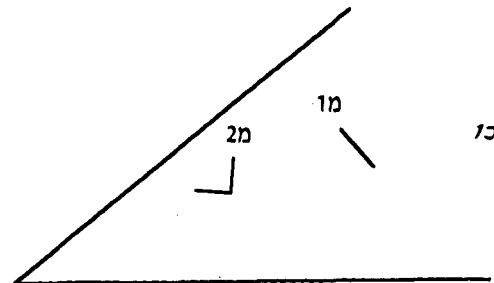
- בסיסי הידע צריכים להכיל מידע וידע בכמה תחומים שונים. להלן דוגמאות מייצגות:
- ידע טכני – מקורות מידע (רגשים, יכולת, מגבלות, דיוק, אמינות, אפיצות וכד').
 - ידע טכני – כלי שיט וכלי טיס (סוגים, אמצעים, מקורות, יכולת, חימוש).
 - ידע טכני – אמצעי לחימה (טווחי נשק, שיטות ביות והנחיה, דיוק, מהירות וכד').
 - ידע גיאופוליטי (נתיבי מסחר, אזורי דיג, אזורי סיור, גבולות, קווי חוף, נמלים וכד').
 - ידע התנהגותי של "תבניות התנהגותיות" (של כלי שיט אחרים, של כלי שיט צבאיים ושל כלי שיט אחרים).
 - ידע משימתי (זירה, מטרות צפויות, תמרונים, תחזיות, דוקטרינות, תדריך).
 - שונות (מטאורולוגיה, מצבי ים, הידרוגרפיה, בטיסרמיה וכד').
- מערכות כאלו נדרשות להתבסס על ידע אנושי ועל גישות ועל אלגוריתמיקה להיקשים. לפיכך, בסיס הידע שלה מוגבל לידע המומחים, שהשתתפו בהכנתו. המערכת תוכל להתמודד רק עם תסריטים, שלגביהם יש לה ידע, או מידע. לכן, אינה יכולה להיות סמכות ("אוטוריטה"), אלא רק "יועץ בעל ניסיון". המערכת מספקת הערכות והמלצות אופרטיביות בעלות השפעה על הפעילות בזירה; ולפיכך, יש להבטיח את יכולת הבקרה של המפקד ואת כושרו להתערב בתהליך, לרבות היכולת להסביר, להתערב, ולהציע חלופות. הנושא מודגש מהמצב האסימטרי בין מערכות למשרב לבין תפיסת השליטה, שממנה הן נגזרות. מערכות, ככלל, מטפלות ותומכות במצבים ובפעילויות, שנחזו והוגדרו מראש באפיון, הנגזר מהתפיסה. אולם, עצם קיומן של המערכות בתהליך הלחימה משפיע ישירות – ועקיפות – על תפיסת השליטה. לפיכך, נדרשת יכולת לאדפטיביות ולהתערבות.
- ניתן להדגים את האפשרויות של חיתוך מורכב, המתאפשר רק על בסיס ידע ולא רק ממידע "אלקטרוני"

את 5 - גם כן מבסיס ידע על כלי שיט ועל תכונותיהם. לאחר כשלושים דקות התקבל נתון "אלקטרוני" חדש נוסף:
 ע7: המטרה 2 מ שינתה כיוון ב-90 מעלות לכיוון מערב לפני כ-20 דקות
 למפקד, במקביל, יש ידע נוסף:

ציור 1: תנאי התחלה - מידע אלקטרוני

◆ ידע התנהגותי
 6: ספינות סוחר אינן משנות את נתיביהן באופן משמעותי
 7: ספינות סיור משנות את נתיביהן לפי תבנית הסיור
 ◆ ידע זירתי
 8: הנתיב של מ1 ידוע כנתיב של ספינות סוחר
 9: אין בזירה מכשולי ניווט ידועים
 10: מ2 נעה לעבר הים הפתוח, ואינה נראית כנעה בנתיב של ספינות סוחר
 11: ספינות סיור אינן מבקרות בדרך כלל בנמל האזורי בזירה
 ◆ ידע כללי

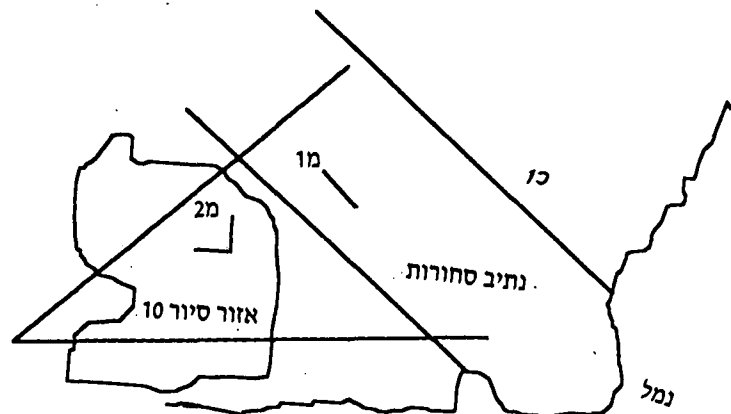

ציור 2: אחרי 30 דקות - מידע אלקטרוני

12: ספינות סוחר נעות בדרך כלל לכיוון של יעד מוגדר מתוך הנתונים האלה ניתן להעריך כבר הרבה יותר:
 3: א. מ2 ספינת סיור מלחמתית בסבירות גבוהה למדי
 ב. מ1 כנראה אניית סוחר (על בסיס: מהירות, נתיב וכיוון)
 ג. מ2 כנראה ספינת סיור מסוג S
 ד. וכנראה, לכן פולטת מ2 את חתימת המכ"ם X לו התחשב המפקד גם בנתוני התדריך "טרום המשימה":
 12: באזור ש-מ3 משייטת בו מתקיימים סיורים מסוג 10
 13: את סיורים 20 עושות בדרך כלל ספינות סיור מסוג S
 14: בסיורים 10 ספינות סיור מפעילות לפעמים מכ"ם, ויכולות לשנות נתיבים
 הוא היה יכול להגיע אף להשערה יותר מורכבת נוספת:
 4: המטרה מ2 היא מסוג ספינת סיור S, המבצעת סיור 10

3: מ1, מ2, או שתיהן, הן ספינות סיור מסוג S בסבירות גבוהה
 לו מיכנו את בסיס הידע, מהיכן היה שואב המפקד את הידע הזה:

- את 1 - מבסיס ידע על סוגי מכ"מים
- את 2 - גם כן מבסיס ידע על סוגי מכ"מים
- את 3 - מבסיס ידע של כלי שיט ועל תכונותיהם וממידע מודיעיני זירתי
- את 4 - מבסיס ידע התנהגותי לגבי כלי שיט

ציור 3: אחרי 30 דקות - מידע וידע

כמובן, בתהליך "אמיתי", המורכבויות הרבה יותר גבוהות. לדוגמה, אם מ1 אניית סוחר, למה אינו קולט את המכ"ם שלה? כנראה, נמצאת מ1 מחוץ לטווח הגילוי שלו, וזה מחזק עוד יותר את ההשערה, כי "מ1 היא אניית סוחר. מה הלקח מדוגמה פשוטה זו?
 המידע הרגיל הוא רק ע1-ע2 (ואלה גם הנתונים, המוצגים בדרך כלל במערכות קיימות למשרב), וכל השאר הוא מידע מבסיסי ידע שונים. מערכת המשרב נדרשת, לטעמי, לאפשר תהליך אוטומטי מהיר, הממזג את כל הנתונים, את כל המידע ואת כל הידע הקיימים בה, ולקבל השערות מורכבות, שניתן לחזקן, להפריכן, או לשנות את סבירותן תוך כדי התהליך.

הגישה לפיתוח מערכות משרב (שבהן ניתן לבנות בסיסי ידע שונים ולהזינם, כך שהמערכת תוכל להתייחס

אליהם ולהתחשב בהם) מאפשרת תמיכה גם בפן נוסף – היכולת לפתח מערכת גמישה לשינויים בתפיסות, בדוקטרינות ובגישות השליטה בזירה⁴. זאת, למרות שגם תכנון מושכל, המאפשר נדבכים ושינויים, נבנה על בסיס כמה הנחות יסוד, המשערכות את המציאות בשדה הקרב הצפוי. ממילא בשליטה ובבקרה שזורים מאפיינים אישיים. גישת השליטה והבקרה של כל מפקד שונה בהיותה ביטוי לאישיותו, למנהיגותו ולתפיסתו את זירת הלחימה. לפיכך, מתכנני המערכות נדרשים לפעול באחת מהדרכים: לבצע "סטנדרטיזציה של מפקדים", או לתכנן מערכות היכולות לתמוך במגוון אפשרויות של גישות, של סגנון ושל תפיסה. מיותר לציין, כי "סטנדרטיזציה של המפקד" אינה הגישה הנכונה, כיוון שהיא מכתיבה גישות דוגמטיות לפתרון בעיות. לעומת זאת, מערכות שאינן גמישות מספיק על מנת לתמוך באישיות המפקדים ובגחמותיהם, כמו גם בתנאי זירה משתנים, אינן יכולות להיענות לדרך הפעולה המועדפת. נדרשת, לפיכך, היכולת לייצר סימביוזה בין המפעיל לבין המערכת. המערכת תתמוך בסינון ה"נבו", בשילוב נתוני התדרוך, לוגיקת זיהוי, המודיעין ותכנון הפעילויות. המפעיל יטפל בדילמות, הנוצרות תוך כדי ניהול שלבי הקרב, ובקביעת עדיפויות.

בהקשר הזה ראוי תשומת לב לכמה עניינים:

- א. בעבר, כאשר העבירו מפקדים נתונים והוראות בערוצי דיבור, ניתן היה לנצל את העובדה, שלקולם יש "צבע" רגווי. ניואנסים שונים הועברו והובנו גם על בסיס אינטונציות קוליות. זה כמעט שנעלם. קיים גם קושי להעביר נתונים, הערכות, "מחשבות" והנחיות כשהם תחומים בתבניות.
- ב. התייחסות המפקדים למצבים, שבהם מערכות מצביעות על הערכות ועל המלצות בהתאם ללוגיקה, שמישהו אחר, ולא הם, קבע. קיימים לעתים קשוי הסתגלות למצב, שהמפקד נדרש להתבסס על מידע מורכב, ואינו יודע מה התהליכים הלוגיים, שהביאו למידע הזה, או אינו יכול להיות מודע וער להם.
- ג. אם הבעיה הקודמת היתה קושי בהחלטות על בסיס חשיפה למידע מעובד חלקית, ללא המידע הגולמי, הבעיה ההופכית, כמובן, הנה הקושי בהחלטה עם עודף מידע, הנובע מקבלת המידע הגולמי.
- ד. בעייתיות מתקיימת גם למקרים, שלא נחזו מראש. במערכות תוכנה המבוססות על מחשבים, שהם מדויקים וטרמיניסטים, תמיד יהיו לאותו מערך של קלט אותן תוצאות! ומה עם התלות בהקשר? הגישה המקובלת היא ניסיון להיות צודק, פחות או יותר, רוב הזמן. הישרדות, וודאי ניצחון, דורשים החלטות מהירות ולא דווקא שלמות, או מושלמות. אולי הן צריכות להיות רק "יותר טובות" משל היריב?

מכל מקום, הערכת המצב היא בסיס לכל הפעילויות הטקטיות, שמבצע המפקד, בין הגנתיות ובין תקיפתיות. מערכות משר"ב מהסוג המתואר יכולות לתרום בתחום של בנייה נכונה ואמינה יותר של תמונת מטרות. כמו גם

לקיצור משך הזמן, הנדרש להערכה הנכונה (שאלה מעניינת יכולה להיות, כמובן, מהי הערכה נכונה? האם מערכת, הנותנת מענה שגוי, היתה למענה שגוי, שקובץ מפקדים מומחה היה נותן כמענה באותם תנאים, נחשבת להערכה נכונה?). לדוגמה, כוח נמצא במשימת ליווי לאניית סוחר, כאשר חוששים פן האויב יתקוף את אניית הסוחר. הצלחת המשימה תלויה בדיוק ובמהירות ביצוע של הערכות המצב ושל זיהוי האויב. נניח, כי מטרה מ נמצאת בנתיב התנגשות עם אניית הסוחר. קיימים שלושה תסריטים אפשריים לגבי הערכות הכוח לגבי אובייקט חדש, א, המתגלה בזירה:

- הערכה נכונה – א שווה מ. אם זיהוי מ יהיה מיטבי (לדוגמה כסטי"ל מסוג מסוים), ניתן יהיה להעריך נכוחה את האיומים, שהוא מייצג. אם ידוע, כי הוא נושא בדרך כלל טילים מסוג ידוע, שטווחם מוגדר, ניתן לקבוע את הפעילויות הנגזרות, לפי הערכת האיום בתנאי המשימה.
 - הערכה שגויה – א הנו "טורף" (למרות שהוא "עמית"). נניח, כי א הנו כוח ניטרלי, הנמצא באזור. במקרה כזה טעות בזיהוי יכולה לגרום לתקרית דיפלומטית, כמו גם לחשיפת הכוח ולבזבוז משאבי תקיפה.
 - הערכה שגויה – א הנו "עמית", או איחור בזיהוי, כאשר הנו "טורף". התוצאות יכולות להיות עגומות מאוד למשימה.
- דוגמה זו מאירה ממד נוסף – ההכרח להבטיח יכולת לעבד כמה חלופות ברזמנית (כמה "עולמות", ה"חיים" במקביל, והמפקד יכול להתחבט בדילמה ביניהם), ולהציגם.
- בעייתיות אחרת מתבטאת בתפיסת השליטה. בגישה המסורתית כוח ימי אוטונומי, ולכן, עקרונית, נדרש, כי מעט מידע יזרום בין החוף/מפקדה לבין הים. (זה נובע מהיבט מודרני, כי יש לצמצם את הפליטה האלקטרונית ועל מנת למנוע איכון לפי התקשורת האלקטרונית, אך גם מהיבט מסורתי – הקשר הרעוע והמורכב בין הים לחוף). לעומת זאת, מפקדים בים רוצים לקבל מכפיהם את מרב המידע כל הזמן. קרי, זרימה מרבית של מידע מלמטה למעלה וזרימה מזערית של מידע מלמעלה למטה. שאלה אחרת לדיון: אם כל המידע מנוקז למקום מרכזי, המתאם בין הכוחות במרחב (בעזרת מערכת למשר"ב), ומשלב ביניהם, האם הוא חייב להיות בים? האם הגוף המתאם בין הכוחות ומשלם הוא גם הגוף השולט? מי שולט במידע? מי קובע מה יועבר, היכן ומי יקבל מה? מי שולט בזרימת הידע? מי יסנן את המידע ובאיזו רמה? מי יקבע חשיבות של מה, למי ולמה? ככל שכמות הנתונים גדלה וככל שגדל קצב הלחימה, יתרבו תפקידי המערכות, ובסיכומו של דבר יכתיבו המערכות את החלטות המפעילים – עד כמה יהיו המפקדים כפופים למערכותיהם?

- אפילו מש"ק מסוגל לכך, קרי, מש"ק יכול
לשלוט על שני גורים. Armor Nov-Dec.
1978, ע' 23-18.
10. מערכות 337, ע' 16.
 11. מערכות 337, ע' 11.
 12. משה ברכובא, מרכבות הפלדה, מערכות,
1988, עמ' 91-90.
 13. מערכות 337, ע' 20. ראו שוב הערה 9
לעיל.
 14. Army 7/83, ע' 20-19; Armor ספטמבר
אוקטובר 1982, ע' 6.
 15. הרצאת גנרל דון סטארי במכללה הבין
זרועית לפר"ם של צה"ל, 5 יוני 1994.
 16. Army 8/83 עמ' 20-19.

הערות

1. Strategy & Tactics (S&T), ע' 26.
1. S&T 72, ע' 23.
3. S&T 69, ע' 18.
4. S&T 73, ע' 6 + S&T 82, ע' 6.
5. Army 7/83, ע' 20-19. מאן שוויתרו על
יכולת החיפוי העצמי בתוך המחלקה למעט
במקרים חריגים.
6. S&T 73, ע' 13.
7. Military Technology 7/93, IDR 6/91,
Armor July/Aug 86, JDW 6/3/93.
ועוד. טילים כאלה נכנסו לשירות בראשונה
בסוף שנות השבעים, והותקנו גם בטנקים
מדגמים מיושנים.
8. מערכות 337, ע' 14.
9. מערכות 337, ע' 12. מנגד מצאתי מקור
אמריקני, שיחידתו השתתפה בניסויים,
שטען, כי המשתתפים הגיעו למסקנה, כי
מחלקה משולשת כה קלה לשליטה עד כי

בניתוחים תיאורטיים בלבד, הדבר דורש
ניסויים נרחבים, הבוחנים לא רק את תנועת
המחלקה הבודדת במבנה, או את ניהול
האש שלה, אלא גם כיצד אלה משפיעים
על לחימת הפלוגה והגדוד ועל יכולתו של
צה"ל להכשיר קצינים, מש"קים ואנשי צוות
בכמות ובאיכות מספקים.

מכל מקום, יש לזכור, מחלקה מיטבית
אינה בהכרח מחלקה מושלמת. עלינו לבחור
את המבנה המחלקתי, המתאים ביותר
לנסיבותינו המסוימות, לבחור את היתרונות
החשובים לנו, ולשלם עבורם בחסרונות
ה"זולים" ביותר מבחינתנו. ישתנו הנסיבות
— ניאלץ לבחון שוב את המבנה הנבחר,
כדי להתאימו לצרכים החדשים.

מוח צעצוע

(המשך מעמוד 41)

תשובות נכונות לשאלות הללו משתנות מארגון לארגון
ומתקופה לתקופה. לפיכך, בימינו, וגם בעתיד צפוי, כי
התשובות אינן פשטניות, ותלויות במבנה הארגוני
ובתרבות הארגונית. הן ניתנות לשינוי לפי תפיסות
משתנות, התלויות הרבה בעומד בראש הארגון. כפי שגם
האדמירל האמריקני תומאס מורר (שהיה גם י"ר JCS)
צוטט לעתים, "התשובה הנכונה תלויה לפעמים במי
הנשיא". בהתאם, במאמר הזה הן יישארו פתוחות...

מקורות

1. אלפרד תייר מהן, השפעת העוצמה הימית על ההיסטוריה,
מערכות, 1985.
2. אל"מ ש', "גישה חדשה למערכות מש"ב", מערכות 329.
3. "THESA— Tactical Hypothesis Evaluation &
Situation Assessment System for Naval Arenas," by
Porf. Ben Bassat, Dr. Meiri, Dr. Capt. (Navy) S.,
Submitted to the U.S. Naval Institute Proceedings.
4. אל"מ ש', "אירודאות בתכנון הבלתי-נידע", מערכות 332.

להתחיל ברגל ימין

(המשך מעמוד 31)

סגנון האבחון

על המפקד הנכנס לשקול האם יבצע את האבחון כולו
בעצמו, או שמא יש מקום לבנות צוות, המבוסס על
גורמים ביחידה, או חיצוניים ליחידה.

■ הגורם הפסיכולוגי

נדמה, כי המפקד נדרש תמיד — בתהליך עצמו ובסיכום
האבחון — להיות רגוע מאוד לתחושות האנשים ביחידה
ולתפיסותיהם. יש בהם העלולים לראות בו איום על
שיווי המשקל הקיים; יש בהם המייחלים לנצל אישי את
המצב בבעת החלפת מפקדים; ויש בהם המזוהים עם
דרכו של המפקד היוצא, עם מדיניותו, עם הצלחותיו ועם
כישלונותיו.

■ בדיקה עצמית

על המפקד הנכנס לעצור מדי פעם במהלך האבחון,
ולבדוק את שיטותיו, את כליו, את סגנון האבחון, את
תגובות האנשים, את מגמתיות המידע ובעיקר האם אינו
"תופר" את הנתונים המוזרמים לחליפה מוכנה מראש,
שהביא עמו ליחידתו החדשה.

■ מסר פיקודי אישי

בביצוע האבחון ובקביעת יעדי היחידה יש מסר פיקודי
אישי של המפקד הנכנס. המסר הזה מצביע על סגנון
מנהיגות, על סדרי עדיפות ועל נוהלי עבודה. העניין הזה
יכול להיות נדבך מרכזי במסר, שמעביר המפקד החדש
לפקודיו כבר מתחילת דרכו ביחידה.

סיכום

לא התווייתי כאן "תורה מסיני", אלא הצעתי מענה למצוקה
קיימת במציאות הצה"לית עכשיו. בקורסי פיקוד
ובהשתלמויות שונות בצה"ל אנו עדים לא פעם לתביעה
להעניק כלים מעשיים לביצוע התפקיד החדש, ובעיקר
כאשר הוא בכיר יותר. התביעה מעידה על בלבול ועל
חששות לא קלים, המאפיינים את אחד הדברים השכיחים
ביותר בהווה של המפקדים בצה"ל: תפקיד ויחידה
חדשים.

